

НАРОДНА БАНКА

СРБИЈЕ

Текућа макроекономска кретања – септембар 2011.

Др Дејан Шошкић – гувернер Народне банке Србије
Београд, 12. септембар 2011.

Референтна каматна стопа смањена за 50 б.п.

Графикон 1. **Кретање коридора каматних стопа Народне банке Србије**
(дневни подаци, на годишњем нивоу, у %)

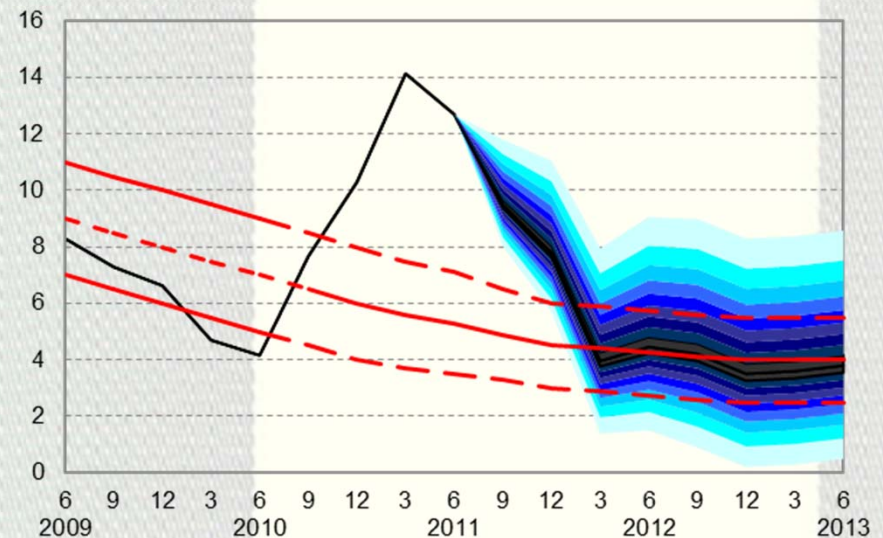
- Одлука о даљој релаксацији монетарне политике донета је како би се инфлација, без већих осцилација, довела на циљ.
- Кретање референтне каматне стопе у будућности зависиће од остваривања ризика, пре свега у међународном окружењу и у области фискалне политике.

Након достизања врха у априлу, инфлација се креће ка циљу

Графикон 2. Кретање инфлације
(међугодишње стопе, у %)

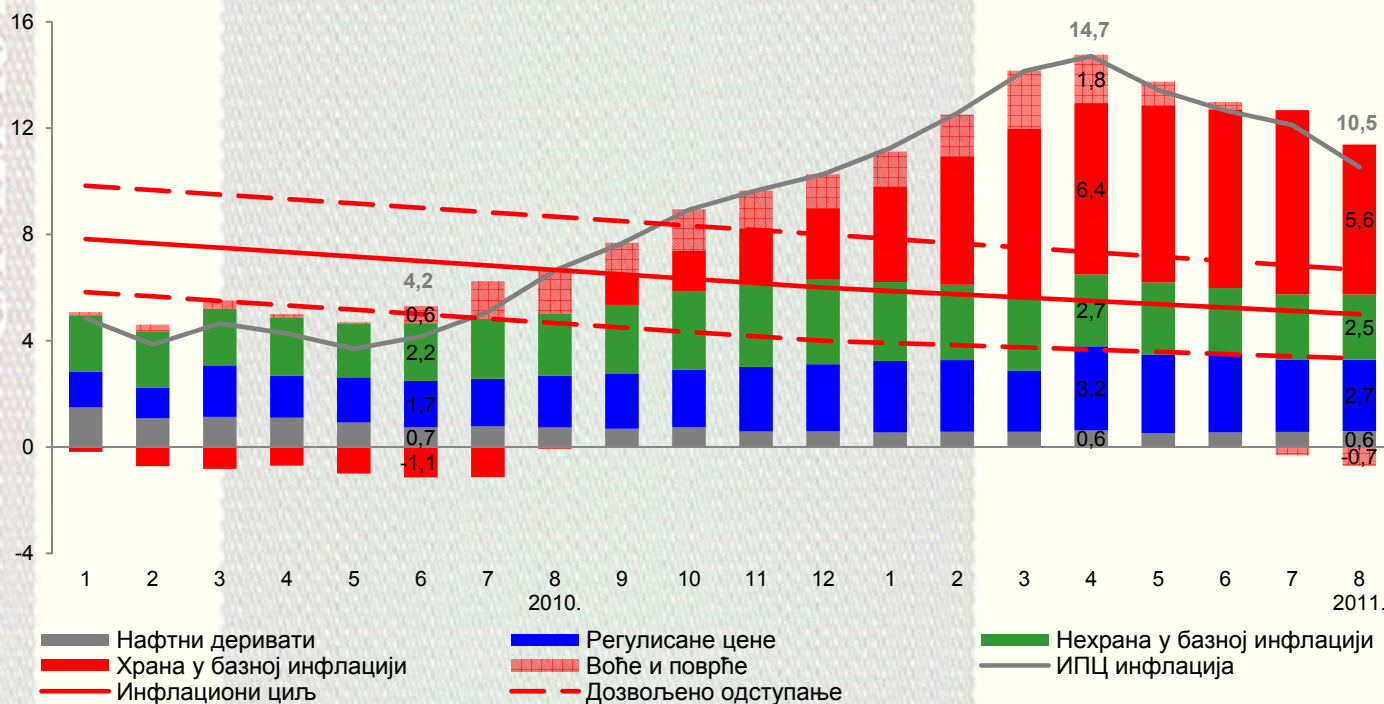
Графикон 3. Пројекција инфлације (ИоИ август 2011.)
(међугодишње стопе, у %)

- Раст потрошачких цена у августу је износио 0,0%.
- Након пада месечне инфлације у јуну и јулу, у августу је дошло до стагнације индекса потрошачких цена. Захваљујући стабилизацији цена хране, настављен је очекивани пад међугодишње инфлације, која је у августу износила 10,5%.
- Према нашим проценама, инфлација ће наставити да опада до краја године и у границама циља ће се наћи у првом полугодишту наредне године.
- Кључни дезинфлаторни фактори у наредном периоду биће: успорен раст цена хране, ниска агрегатна тражња и базни ефекат.
- Основни ризици пројекције тичу се међународног окружења, фискалне политике и цена хране.

Паду мг инфлације у августу највише су допринеле цене хране

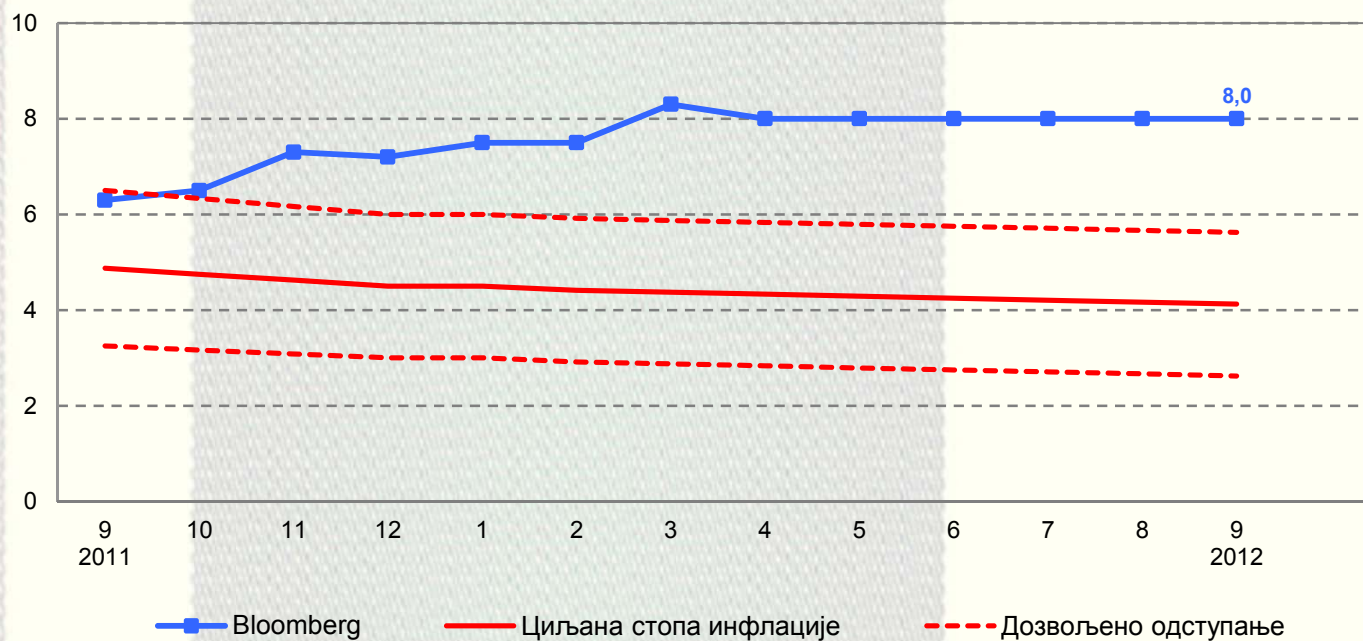
Графикон 4. Доприноси међугодишњем расту ИПЦ инфлације по компонентама
(међугодишње стопе, у процентним поенима)

- Инфлација, мерена индексом потрошачких цена, порасла је са 4,% у јуну 2010. на 14,7% мг. у априлу 2011. године (8,8 од 10,5 п.п., или 83% овог раста, последица је раста цена хране: прехранбених производа и воћа и поврћа).
- У мају, јуну и јулу мг. инфлација је забележила пад, највише захваљујући ценама воћа и поврћа.
- У августу је пад мг. инфлације настављен, потпомогнут и успоравањем мг. раста цена прехранбених производа.

Инфлациона очекивања стабилна

Графикон 5. Очекивана инфлација финансијског сектора и циљана инфлација за наредну годину
(мг стопе, у %)

- Инфлациона очекивања финансијског сектора за наредну годину дана, према резултатима анкете агенције Блумберг, у септембру су, већ шести месец заредом, остала непромењена (на нивоу од 8%), али су и даље изнад циља НБС за тај период.

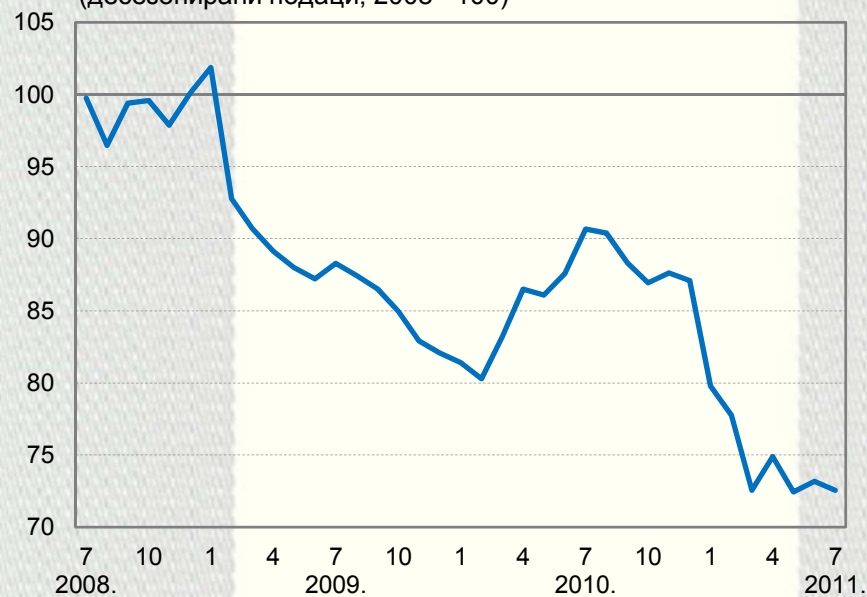
Слабије перформансе индустријске производње и промета у трговини у јулу

Графикон 6. Кретање индустријске производње
(десезонирани подаци, 2008 = 100)

Извор: Републички завод за статистику.

Графикон 7. Кретање реалног промета у трговини на мало
(десезонирани подаци, 2008 = 100)

Извор: Републички завод за статистику.

- Укупна индустријска производња је у јулу забележила пад од 1,7% дсз., а прерађивачка индустрија 0,6% дсз.
- Највећи негативан допринос у оквиру прерађивачке индустрије имале су производња хемикалија и хемијских производа, производња електричне опреме и производња намештаја.
- Промет робе у трговини на мало, који је у јулу био нижи за 0,9% дсз., указује на и даље врло ниску потрошачку тражњу.

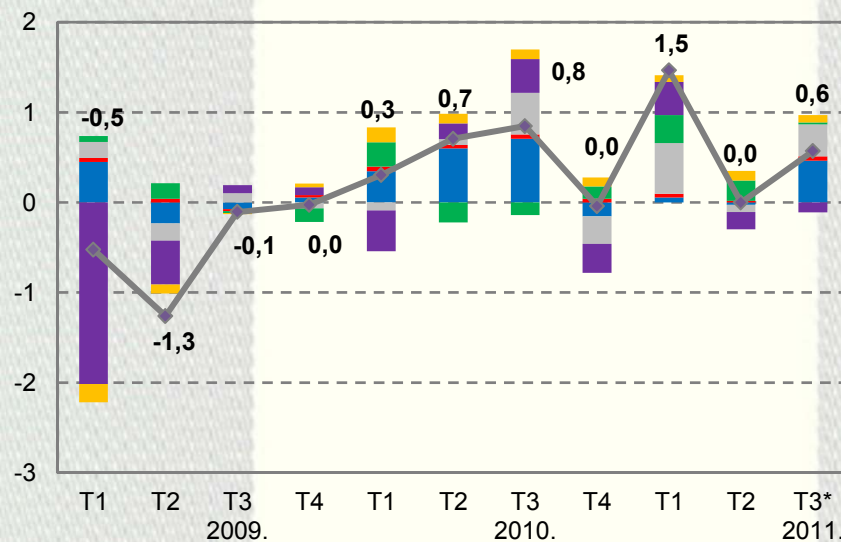
Раст економске активности у Т3 бржи

Графикон 8. Кретање бруто домаћег производа
(десезонирани подаци, 2009= 100)

* Процена НБС.
Извор: Републички завод за статистику.

Графикон 9. Доприноси тромесечном расту БДП-а (производна страна)
(у п.п.)

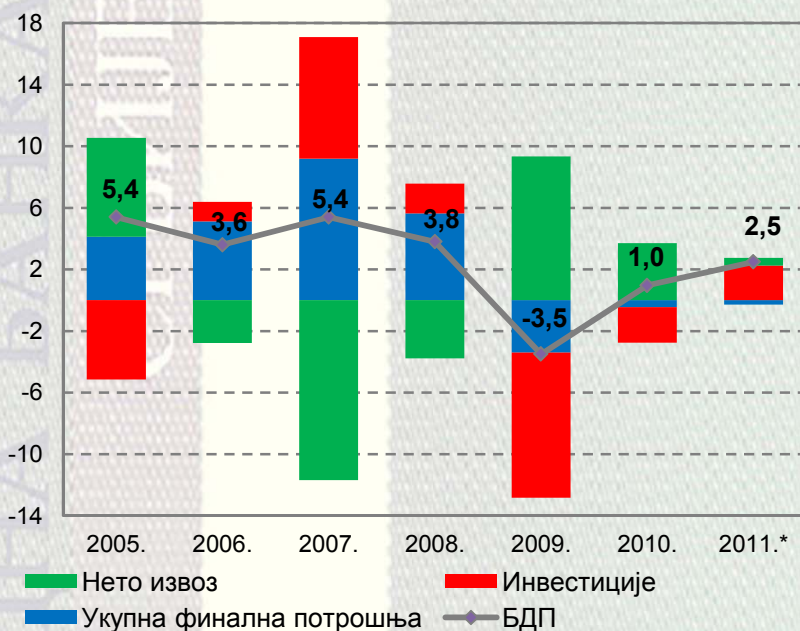
■ Саобраћај и складиштење
■ Пољопривреда, лов и шум.
■ ФИСИМ
■ Индустрија и грађ.
■ Порези-субвенције на производе
■ Услуге

* Процена НБС.
Извор: Републички завод за статистику.

- Након релативно високог раста реалног БДП-а у Т1 (1,5% дсз.) и стагнације у Т2 (0,0% дсз.), процењујемо да ће раст реалног БДП-а у Т3 износити 0,6% дсз., упркос нешто лошијим резултатима индустријске производње и трговине.
- Опоравак економске активности у Т3 биће, у највећој мери, последица очекивано бољих резултата у сектору пољопривреде и саобраћаја.

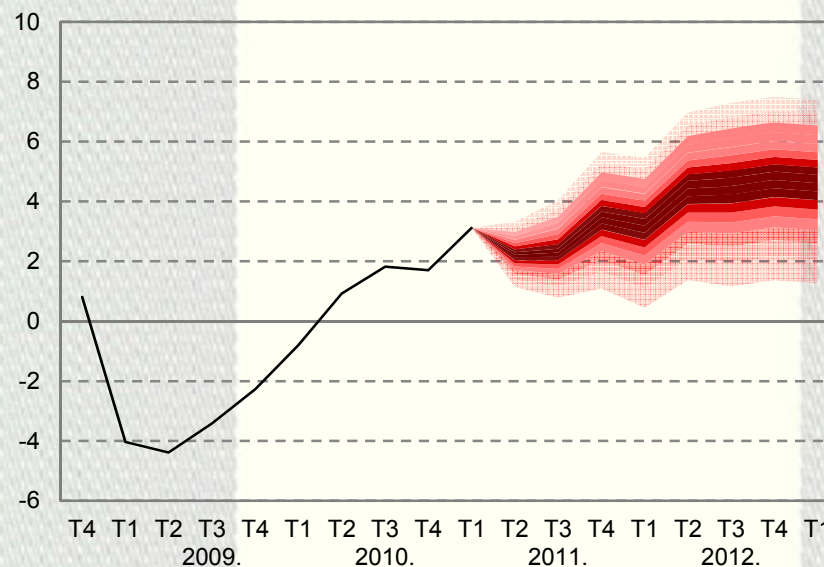
Пројекција раста БДП-а у 2011. години ревидирана са 3% на 2,5%

Графикон 10. Доприноси међугодишњем расту БДП-а (расходна страна) (у процентним поенима)

* Процена НБС.

Графикон 11. Пројекција раста бруто домаћег производа* (међугодишње стопе, у %)

* Извештај о инфлацији - август 2011.

- Према подацима РЗС-а, реални раст БДП-а у 2010. години износио је 1,0% и био је заснован на расту нето извоза (допринос 3,7 п.п.), док је допринос финалне потрошње и инвестиција био негативан (-0,4 и -2,3 п.п., респективно).
- Имајући у виду пад домаће и регионалне тражње, ревидирали смо пројекцију раста БДП-а у 2011. са 3% на 2,5%.
- Раст БДП-а у 2011. од око 2,5% биће заснован, у највећој мери, на очекиваном расту приватних инвестиција и нето извоза, док ће финална потрошња имати негативан допринос.

Извоз и даље изнад, а увоз испод преткризног нивоа

Графикон 12. **Робна размена**
(десезонирани подаци у еврима, 2008= 100)

Графикон 13. **Дефицит текућег рачуна платног биланса**
(у % БДП-а)

* Процена НБС.

- У јулу је дошло до благог пада извоза, од 1,6% дсз., док је увоз повећан за 2,6% дсз. Извоз је у јулу био 7% изнад преткризног нивоа, а увоз 18% испод.
- Покривеност увоза извозом остала је на нивоу из претходног периода и износи 62%.
- Имајући у виду да ће економски раст у 2011. бити заснован углавном на инвестицијама (већи увоз капиталних добара), очекује се нешто већи дефицит текућег рачуна, од 7,6% БДП-а.

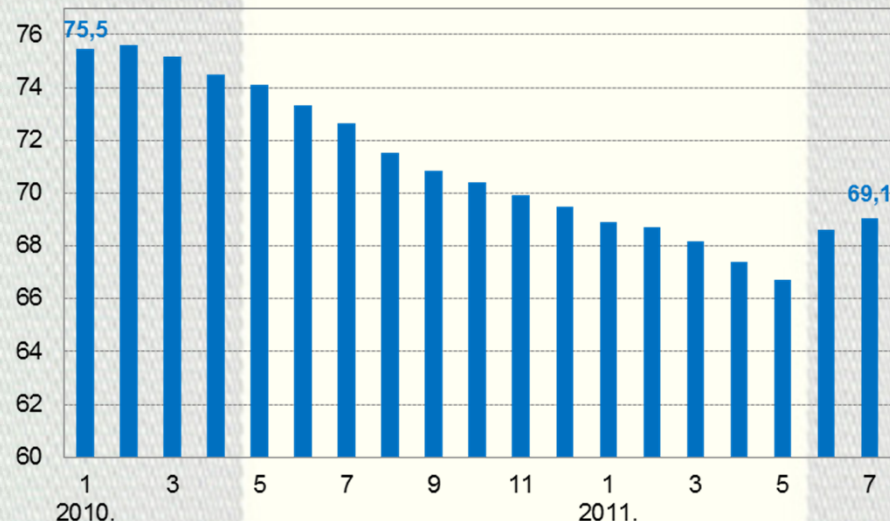
Раст кредитне активности спорији

Графикон 14. Реална потраживања банака по кредитима*
(међугодишње стопе раста, у %)

*Дефлационирано инфлацијом по искључењу ефеката промене курса.

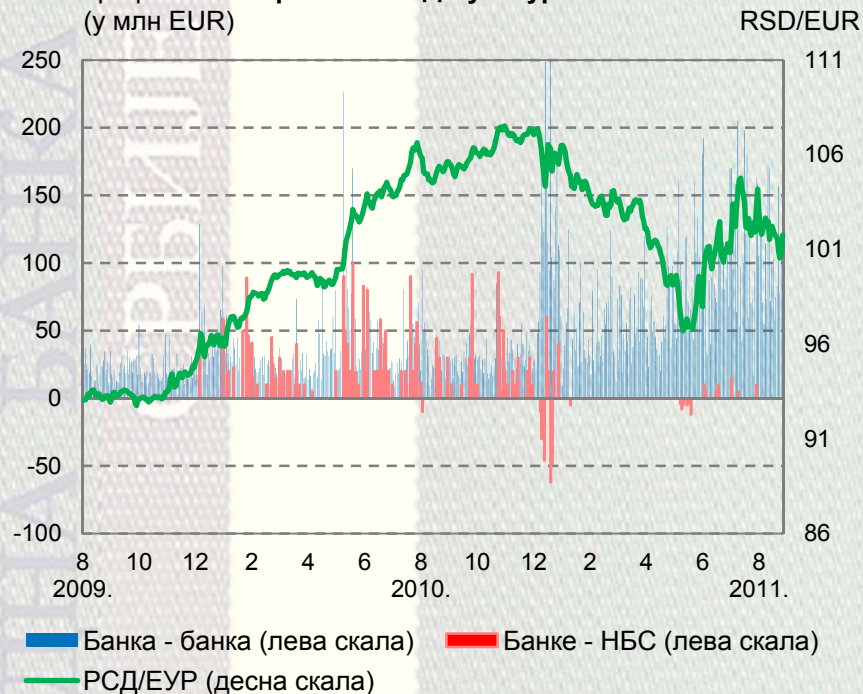
Графикон 15. Учешће индексираних и девизних кредита
привреди и становништву у укупним
(у %)

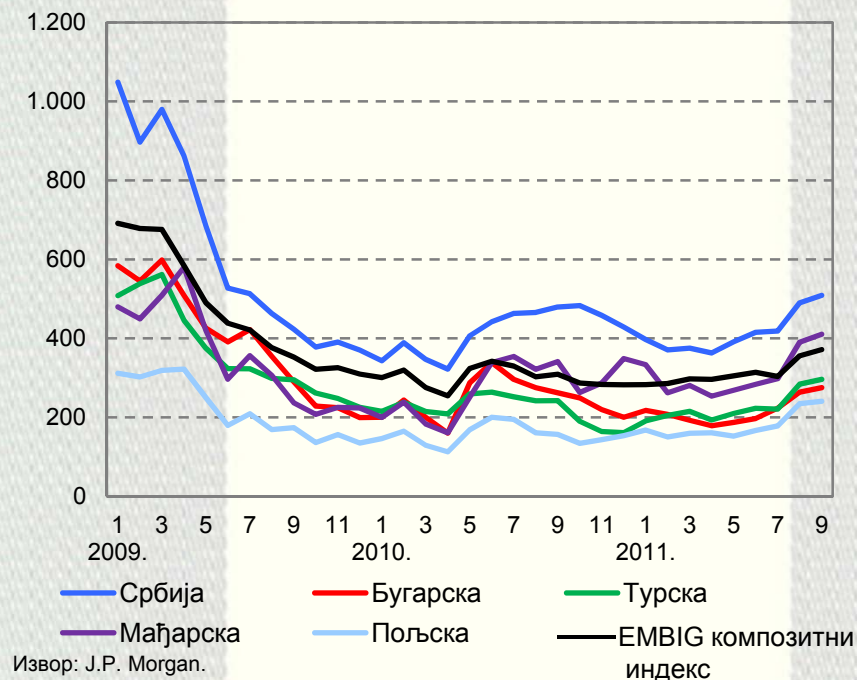
- Раст кредита привреди и становништву наставља да се успорава (реална мг. стопа раста у јулу износила 10,4%). Раст пласмана банака у 2011. заснован је пре свега на домаћим изворима финансирања.
- Током јуна кредитна активност на субвенционисаном сегменту је смањена. До краја августа средства највећег броја програма субвенционисаних кредита била су готово потрошена. До сада је на име субвенционисаних кредита одобрено RSD 94 млрд.
- Учешће индексираних и девизних кредита у укупним кредитима се смањује од јануара 2010, са 76% на 67% крајем маја 2011.
- У јулу је учешће проблематичних зајмова (NPL) износило 18,4%, рачунато по бруто принципу (8,2% становништву и 22,1% привреди).

Кретања на девизном тржишту стабилна

Графикон 16. Промет на МДТ-у и курс
(у млн EUR)

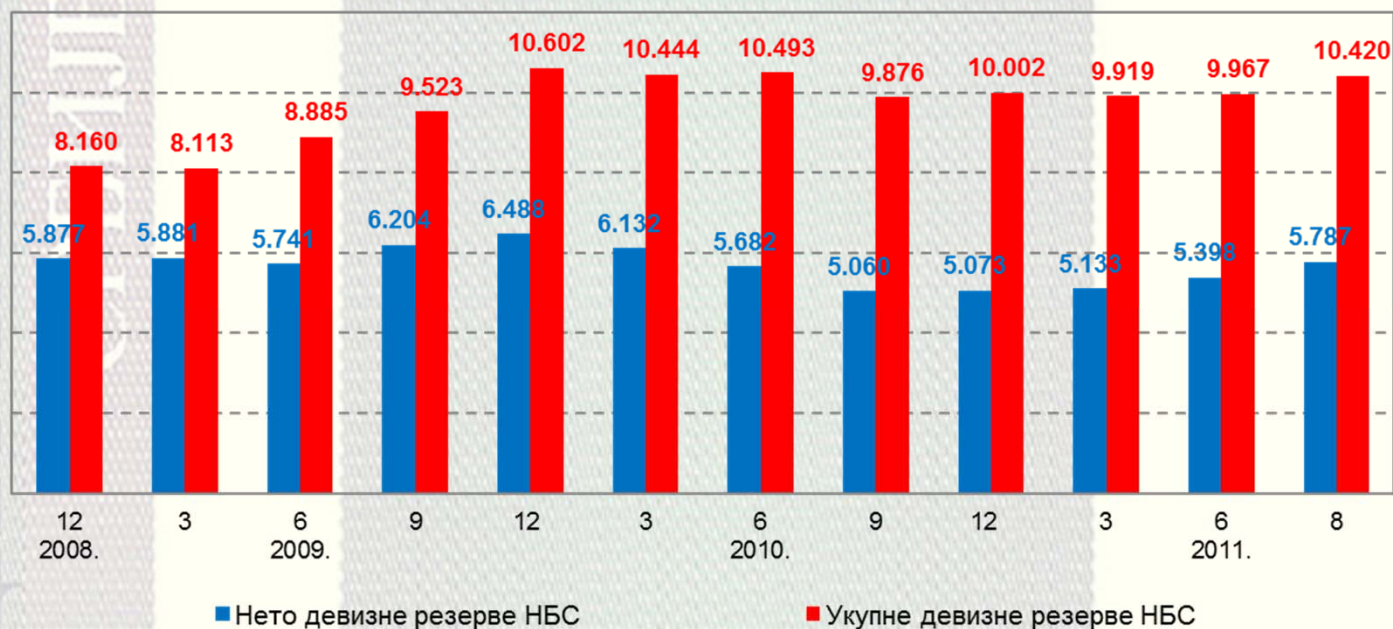
Графикон 17. Показатељ премије ризика – EMBI по земљама
(месечни просеци, у базним поенима)

- Динар је у августу апрецирао 0,5% према евр (посматрано крајем периода).
- Просечан дневни промет на МДТ-у од око EUR 100 млн указује на високу ликвидност овог тржишта.
- Појачан прилив девиза, пре свега по основу страних директних инвестиција, допринео је јачању динара према евр, упркос расту премије ризика (око 70 б.п.). EMBI за Србију тренутно износи 508 б.п.

Девизне резерве на задовољавајућем нивоу

Графикон 18. Кретање девизних резерви
(у ЕУР млн)

Нето девизне резерве:

- **девизна актива**
(монетарно злато, ефективни страни новац, девизна средства НБС на рачунима у иностранству и хартије од вредности),

- **девизна пасива**
(кредити ММФ-а, средства по основу обавезне резерве, остали кредити од иностранства)

- Девизне резерве НБС су крајем августа 2011. износиле EUR 10,4 млрд и тиме су на оптималном нивоу или изнад тог нивоа, судећи по свим показатељима (покривеност око седам месеци увоза робе и услуга или 413% М1).
- Постигнут је договор о новом стенд-бај аранжману из предострожности са ММФ-ом.
- Крајем јула 2011. нето девизне резерве НБС су износиле EUR 5,8 млрд.

Нови начин обрачуна ефективне каматне стопе (ЕКС)

- Ради извршавања Закона о заштити корисника финансијских услуга, Извршни одбор НБС донео је Одлуку о условима и начину обрачуна ЕКС и изгледу и садржини образаца који се уручују кориснику, као и Одлуку о начину поступања банке и даваоца лизинга по приговору корисника финансијских услуга и начину поступања НБС по обавештењу тих корисника. Обе одлуке примењују се од 5. децембра 2011. године.
- Првом одлуком је прописан нови начин обрачуна ЕКС ради усклађивања са Законом о заштити корисника финансијских услуга и директивом Европске уније која налаже да ЕКС укључује све трошкове које корисник сноси по основу коришћења кредита или финансијског лизинга.
Нови начин обрачуна ће свеобухватније приказати укупне трошкове по основу кредита, што ће корисницима омогућити да потпуније сагледају реалну цену свог задужења и одговорније одлучују о задуживању.
- Код појединих врста кредита ЕКС ће бити већа од досадашње, али то неће утицати на промену износа отплате за кориснике. То истовремено значи да ће банке које на депозит плаћају већу камату моћи да прикажу и релативно нижу ЕКС, као елемент конкуренције препознатљив за клијента.
- Другом одлуком ближе се уређује поступање банке и даваоца лизинга по приговору корисника – физичког лица, као и поступање НБС по обавештењу тог корисника ако није задовољан одговором даваоца услуге или тај давалац није одговорио у року од 30 дана. Одлуком су прописани и начин и поступак изрицања мера, затим критеријуми на основу којих ће НБС одредити висину новчане казне, као и поступак посредовања НБС.